РЕШЕНИЕ НА ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД (първи състав)

10 март 2009 година *

По дело T-68/05,

Aker Warnow Werft GmbH, установено в Rostock (Германия),

Kvaerner ASA, установено в Осло (Норвегия),

представлявани първоначално от адв. M. Schütte, avocat, и г-жа B. Immenkamp, solicitor, впоследствие от адв. Schütte,

жалбоподатели,

* Език на производството: английски.

срещу

Комисия на Европейските общности, за която се явяват г-н L. Flynn и г-н V. Kreuschitz, в качеството на представители,

ответник,

с предмет искане за отмяна на Решение 2005/374/ЕО на Комисията от 20 октомври 2004 година относно държавна помощ, приведена в действие от Германия в полза на Kvaerner Warnow Werft (ОВ L 120, 2005 г., стр. 21),

ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯТ СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ (първи състав),

състоящ се от: г-жа V. Tiili (докладчик), председател, г-н F. Dehousse и г-жа I. Wiszniewska-Białecka, съдии,

секретар: г-жа K. Pocheć, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 март 2008 г.,

постанови настоящото

Решение

Правна уредба и обстоятелства в основата на спора

1 На 21 декември 1990 г. Съветът приема Директива 90/684/ЕИО относно помощите за корабостроенето (ОВ L 380, стр. 27). Тази директива предвижда при определени условия възможността за отпускане, от една страна, на оперативни държавни помощи, а от друга страна, на държавни помощи за преструктуриране в полза на предприятията за строителство и преустройство на кораби (наричани по-нататък „корабостроителници"), намиращи се в Европейската общност.

2 Що се отнася до оперативните помощи, които са единствено релевантни за настоящата жалба, член 4, параграф 1 от Директива 90/684 гласи, че „производствените помощи в полза на [корабостроителници] могат да се считат за съвместими с общия пазар, при условие че общият размер на отпуснатата помощ за договор [за строителство и преустройство на кораб], изчислен в еквивалент на помощта, не надвишава максималния размер, изразен в процент от договорната стойност преди помощта" [неофициален превод]. Освен това по силата на член 11, параграф 2, буква а) от посочената директива държавите членки са длъжни да уведомят Комисията за всяка схема за нова или съществуваща помощ, посочена в Директива 90/684, преди нейното въвеждане.

3 С писма от 24 май и от 4 юни 1991 г. Федерална република Германия уведомява Комисията в съответствие с член 11, параграф 2, буква а) от Директива 90/684 за схеми за помощи, свързани с корабостроителниците, намиращи се на германска територия, и в частност тези, които се намират на територията на бившата Германска демократична република.

4 С решение от 13 септември 1991 г., адресирано до Федерална република Германия (наричано по-нататък „решението от 13 септември 1991 г.“), Комисията решава да не повдига възражения по отношение на схемите за помощи, за които е уведомена. В посоченото решение Комисията по-конкретно приема относно „производствените помощи, свързани с договорите“, визирани в член 4, параграф 1 от Директива 90/684, че „според програмите за помощи, предназначени за борба с конкуренцията, [всички] германски корабостроителници [могат] да ползват субсидии, представляващи 9,5 % от договорната стойност (8,7 % от договорната стойност преди помощта), когато тези корабостроителници се конкурират с други корабостроителници в страни, в които се изплащат по-големи субсидии“. Решението от 13 септември 1991 г. заменя решението, прието от Комисията с писмо от 2 декември 1987 г., което позволява на Федерална република Германия да отпуска на германските корабостроителници помощ, предназначена за борба с конкуренцията (Wettbewerbshilfe, наричана по-нататък „помощ за конкурентоспособност“).

5 На 20 юли 1992 г. Съветът приема Директива 92/68/ЕИО за изменение на Директива 90/684 (ОВ L 219, стр. 54). Предмет на Директива 92/68 е да позволи единствено на корабостроителниците, намиращи се на територията на бившата Германска демократична република, да се ползват от по-висок максимален размер на помощта от предвидения в Директива 90/684 и да улесни тяхното преструктуриране, като едновременно с това се намали свръхкапацитетът на световния пазар на корабостроенето.

6 Директива 92/68 включва в Директива 90/684 член 10а, параграфи 1—3, със следното съдържание:

„1. С изключение на член 4, параграфи 6 и 7, глава II [относно оперативните помощи] не се прилага за дейностите по строителство и преустройство на кораби в корабостроителниците, които действат на територията на бившата Германска демократична република към 1 юли 1990 г.

2. До 31 декември 1993 г. оперативните помощи в полза на дейностите по строителство и преустройство на кораби на корабостроителниците, визирани в параграф 1, могат да се считат за съвместими с общия пазар, при условие че:

а) помощите, предназначени да улеснят продължаването на дейностите в тези корабостроителници през този период, не надвишават за нито една от тях максимален размер, равен на 36 % от годишния референтен оборот, изчислен въз основа на тригодишна дейност по строителство и преустройство на кораби, след преструктуриране; тези помощи трябва да са били изплатени до 31 декември 1993 г.;

б) не е предоставена никаква друга производствена помощ за договорите, подписани между 1 юли 1990 г. и 31 декември 1993 г.;

в) [Федерална република Германия] се съгласи да извърши, в съответствие с утвърден от Комисията график и при всички случаи преди 31 декември 1995 г., реално и необратимо намаляване на капацитета, равно на 40 % нетна стойност от съществуващия към 1 юли 1990 г. капацитет, възлизащ на 545 000 [компенсиран брутен тонаж];

г) [Федерална република Германия] представи на Комисията доказателства под формата на годишни доклади, изготвени от независим експерт-счетоводител, че изплатените помощи се прилагат изключително за дейностите на корабостроителниците, намиращи се в бившата Германска демократична република; първият от тези доклади трябва да бъде предаден на Комисията най-късно до края на февруари 1993 г.;

3. Комисията се уверява, че визираните в настоящия член помощи не засягат търговския обмен до степен, която противоречи на общия интерес.“ [неофициален превод]

7 С договор от 7 октомври 1992 г. (наричан по-нататък „договор за придобиване“), сключен в резултат на тръжна процедура, последвана от специални преговори, Treuhandanstalt (наричана по-нататък „THA“) — публичноправна организация, натоварена с преструктурирането и приватизацията на корабостроителниците, намиращи се на територията на бившата Германска демократична република,

прехвърля източногерманската корабостроителница Neue Warnow Werft, предшественик на Kvaerner Warnow Werft (наричана по-нататък „KWW“), на норвежката група Kvaerner. Понастоящем KWW е Aker Warnow Werft.

8 На 30 октомври 1992 г. Федерална република Германия уведомява Комисията за договора за придобиване, както и по-конкретно за прогнозен план за изплащането на държавни помощи, които да позволят на KWW да извърши преструктуриране на корабостроителницата. От членове 7 и 12 от договора за придобиване по същество произтича, че държавните помощи, предвидени да бъдат ползвани от KWW за преструктуриране на корабостроителницата Warnow Werft, трябва да бъдат изплатени на траншове и че тяхното изплащане е поставено в зависимост от предварително разрешение от Комисията.

9 С решение от 10 февруари 1993 г., адресирано до Федерална република Германия, Комисията решава по-конкретно въз основа на член 4 от Директива 90/684 да не повдига възражения по отношение на измененията в схемата за помощи за конкурентоспособност, одобрена от нея с решението от 13 септември 1991 г.

10 В своето решение от 10 февруари 1993 г. Комисията напомня разрешените в решението ѝ от 13 септември 1991 г. максимални размери на субсидиите.

11 С решения от 3 март 1993 г. (наричано по-нататък „първо решение за предоставяне на разрешение“), от 17 януари 1994 г. (наричано по-нататък „второ решение за предоставяне на разрешение“), от 20 февруари 1995 г., от 18 октомври 1995 г. и от 11 декември 1995 г., адресирани до Федерална република Германия, в съответствие с Директива 90/684, изменена с Директива 92/68, Комисията разрешава на KWW да бъдат отпуснати на траншове, от една страна, оперативни помощи, а от друга страна, помощи за преструктуриране за корабостроителницата Warnow Werft.

12 Единствено релевантни за отпуснатите на KWW оперативни помощи са първото и второто решение за предоставяне на разрешение.

13 Относно отпуснатите на KWW оперативни помощи в първото решение за предоставяне на разрешение е предвидено по-конкретно следното:

„На 20 юли 1992 г. Съветът прие Директива [92/68] за изменение на Директива [90/984] относно помощите за корабостроенето. Новата директива [92/68] предвижда изключение от схемата за оперативни помощи в полза на корабостроителниците в бившата [Германска демократична република], с цел да се извърши станалото неотложно преструктуриране, за да могат те да са отново конкурентоспособни.

Относно приватизацията на [корабостроителницата Warnow Werft], Комисията получи от германското правителство окончателната редакция [на договора за придобиване], заедно с обяснения. На срещата на 2 февруари 1993 г. германските власти дадоха допълнителни уточнения. По този начин Комисията успя да събере необходимата информация, за да определи дали условията за предоставяне на специалния режим по Директива [92/68] са налице в случая [на корабостроителницата Warnow Werf …]

При одобряването на тази дерогация Комисията увери Съвета, че ще използва своите правомощия за контрол и мониторинг, за да направи така, че корабостроителниците [намиращи се на територията на бившата Германска демократична република] да получат само помощи, които са стриктно необходими за тяхното преструктуриране.

[…]

[K]омисията реши в съответствие с разпоредбите на Директива [90/684] в областта на корабостроенето и на Директива [92/68] да допусне изплащането на първия транш от помощта [за корабостроителницата Warnow Werft] в Германия. Този транш се състои от следните части:

— 45 500 000 [германски марки] за оперативна помощ, 11 700 000 [германски марки] за компенсиране на една част от загубите, произтичащи от сключените след 1 юли 1990 г. [договори за корабостроене], които се изпълняват понастоящем, и 6 100 000 [германски марки] помощ за конкурентоспособност, както и вноска от 27 750 000 [германски марки] в собствения капитал.

[…]“.

14 Относно отпуснатите на KWW оперативни помощи второто решение за предоставяне на разрешение предвижда следното:

„Като се имат предвид поетите понастоящем от германското правителство задължения [относно производствения капацитет на корабостроителницата Warnow Werft], в съответствие с Директива [90/684] относно помощите в корабостроенето и с Директива [92/68] за изменение на Директива [90/684] Комисията […] реши да допусне втория транш от помощите за [корабостроителницата Warnow Werft] в Германия; този транш се състои от следните части:

— 617 100 000 [германски марки] за оперативна помощ, като 113 500 000 [германски марки] от нея ще бъдат платени в брой; в тази последна цифра са включени 66 900 000 [германски марки] помощ за конкурентоспособност и 46 600 000 [германски марки] за покриване на една част от загубите, произтичащи от договорите [за корабостроене], подписани след 1 юли 1990 г. Тази оперативна помощ е най-голямата от тези, които могат да бъдат платени на корабостроителницата [Warnow Werft] за договорите, сключени до 31 декември 1993 г.

[…]“.

15 На 8 юли 1999 г. Комисията приема Решение 1999/675/ЕО относно държавните помощи, предоставени от Федерална република Германия на KWW (ОВ L 274, стр. 23). Посоченото решение е изменено с Решение 2000/416/ЕО на Комисията от 29 март 2000 година (ОВ L 156, стр. 39), в което Комисията заключава по същество, че доколкото KWW е надхвърлило разрешения производствен капацитет за 1998 г., предоставените му помощи в размер от 82 200 000 германски марки (DEM) са несъвместими с общия пазар.

16 На 15 февруари 2000 г. Комисията приема Решение 2000/336/ЕО относно държавните помощи, предоставени от Федерална република Германия на KWW (ОВ L 120, стр. 12), в което тя заключава по същество, че доколкото KWW е надхвърлило разрешения производствен капацитет и за 1997 г., предоставените му помощи в размер на 12 600 000 DEM са несъвместими с общия пазар.

17 На 28 февруари 2002 г. в Решение по дело Kvaerner Warnow Werft/Комисия (Т-227/99 и Т-134/00, Recueil, стр. II-1205), Първоинстанционният съд отменя двете решения на Комисията, споменати в точки 15 и 16 по-горе, по същество на основание че Комисията погрешно приела понятието за ограничение на капацитета като ограничение на действителното производство. На 29 април 2004 г. с Решение по дело Комисия/Kvaerner Warnow Werft (С-181/02 P, Recueil, стр. I-5703) Съдът отхвърля жалбата на Комисията срещу решението на Първоинстанционния съд.

18 На 20 октомври 2004 г. Комисията приема Решение 2005/374/ЕО относно държавната помощ, приведена в действие от Германия в полза на KWW (ОВ L 120, 2005 г., стр. 21, наричано по-нататък „обжалваното решение“).

19 В съображения 1 и 2 от обжалваното решение Комисията посочва, че на 16 юни 1999 г. тя поискала от германските власти сведения за произхода на средствата, които според информация, публикувана в германската преса на 12 юни 1999 г., позволили на KWW да предостави на Kvaerner заем от 205 000 000 EUR. В това отношение Комисията уточнява, че целта на тези искания е да се провери дали

посочените средства „не произтичат от прекомерните помощи за преструктуриране, изплатени на [KWW], или дали не съдържат други елементи на помощ“.

20 В края на своето разглеждане, от една страна, Комисията установява в съображение 127 от обжалваното решение, че „движението на парични средства [между KWW и Kvaerner] не изглежда да произтича от прекомерни помощи, изплатени през периода на преструктуриране, завършил през 1995 г.“

21 От друга страна, Комисията посочва в съображения 120 и 121 от обжалваното решение, че според сведенията, предоставени ѝ от Федерална република Германия, KWW е получило прекомерна държавна помощ от 25 999 000 DEM, съответстваща на разликата между общия размер на помощите, които KWW е получило „през периода на преструктуриране“, или 430 100 000 DEM, и действителните загуби, отчетени от KWW, свързани с договорите за строителство и преустройство на кораби (наричани по-нататък „загубите, свързани с договори“), или 404 101 000 DEM.

22 В обжалваното решение Комисията прави следния извод:

„Член 1

Държавната помощ [в размер] на 13 293 077 EUR (25 999 000 DEM), предоставена от [Федерална република Германия] в полза на [KWW], е несъвместима с общия пазар.

Член 2

1. [Федерална република Германия] взема всички необходими мерки, за да си възстанови от [KWW] посочената в член 1 неправомерна помощ.

[…]“.

Производство и искания на страните

23 Жалбоподателите Aker Warnow Werft GmbH и Kvaerner ASA подават настоящата жалба в секретариата на Първоинстанционния съд на 16 февруари 2005 г.

24 Въз основа на доклад на съдията докладчик Първоинстанционният съд (първи състав) решава започне устната фаза на производството и с писма от 6 декември 2007 г. и от 7 януари 2008 г. в рамките на процесуално-организационните действия, предвидени в член 64 от неговия процедурен правилник, приканва страните да отговорят на писмени въпроси и да представят определени документи. Страните изпълняват тези искания в определените срокове.

25 С писма, подадени в секретариата на Първоинстанционния съд на 11 февруари 2008 г., жалбоподателите искат някои документи, представени от Комисията в отговор на приетите от Първоинстанционния съд процесуално-организационни действия, да бъдат изтеглени от преписката по делото, с мотива че тези документи не са релевантни за изхода на спора (наричани по-нататък „оспорваните документи“). В писмо, подадено в секретариата на Първоинстанционния съд на 19 февруари 2008 г., Комисията изтъква, че оспорваните документи са релевантни с оглед на нейния отговор на отправените до нея от Първоинстанционния съд организационни мерки.

26 Устните състезания и отговорите на страните на поставените от Първоинстанционния съд устни въпроси са изслушани в съдебното заседание, проведено на 11 март 2008 г. Освен това Първоинстанционният съд отхвърля искането на жалбоподателите оспорваните документи да бъдат изтеглени от преписката по делото, доколкото са предоставени от Комисията в отговор на поставените от него въпроси. Накрая, Първоинстанционният съд иска от Комисията да му представи някои документи в петнадесетдневен срок. Комисията изпълнява това искане на 18 март 2008 г. С писмо от 8 април 2008 г. жалбоподателите представят становищата си по посочените документи.

27 Устната фаза на производството приключва на 25 април 2008 г.

28 Жалбоподателите молят Първоинстанционния съд:

— да отмени обжалваното решение,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

29 Комисията моли Първоинстанционния съд:

— да отхвърли жалбата като неоснователна,

— да осъди жалбоподателите да заплатят съдебните разноски.

По същността на спора

30 Жалбоподателите изтъкват четири правни основания в подкрепа на своята жалба. Първото правно основание е изведено от грешка при прилагане на правото и от явна грешка в преценката, доколкото в обжалваното решение Комисията погрешно оспорва съществуващите помощи и не може да разпореди тяхното възстановяване. Второто правно основание е изведено от явна грешка в преценката, свързана с обстоятелството, че KWW не е получило никаква прекомерна помощ, доколкото общият размер на помощта, отпусната за покриване на загубите, свързани с договорите, бил на практика по-нисък от размера на действителните отчетени загуби. Третото правно основание е изведено от нарушение на принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания — нарушение, свързано със срока за откриване на процедурата и с поведението на Комисията преди нейното откриване. Четвъртото правно основание, изтъкнато при условията на евентуалност, е изведено от явна грешка в преценката при определянето на сумата от помощта, подлежаща на връщане.

31 В самото начало следва да се отбележи, че в рамките на второто правно основание жалбоподателите изразяват по същество несъгласие с извода на Комисията, че KWW е получило помощ в размер общо на 430 100 000 DEM, съответстващ на помощ от 450 000 000 DEM за покриване на загубите, свързани с договорите, и на помощ от 62 500 000 DEM за конкурентоспособност, след приспадане на разрешена от Комисията, но неизплатена на Kvaerner оперативна помощ в размер на 82 400 000 DEM за покриване на неговите действителни загуби, свързани с договорите, в размер от 404 101 000 DEM. Второто правно основание може да се раздели на две части.

32 С първата част жалбоподателите поддържат по същество, че единствено за загубите, свързани с договорите, KWW е получило помощ, изплатена в брой, в общ размер на 58 300 000 DEM, както това произтичало от първото и второто решение за предоставяне на разрешение, а не на 450 000 000 DEM, както Комисията е приела в обжалваното решение.

33 С втората част жалбоподателите изтъкват по същество, че сумата от 62 500 000 DEM, получена от KWW като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност, не би трябвало да се включва при изчисляването на

общия размер на помощта, отпусната за покриване на загубите, свързани с договорите.

34 Тъй като тези две части имат за цел да се установи, че общият размер на помощта, получена от KWW за покриване на неговите загуби, свързани с договорите, не надхвърля общия размер на действителните загуби, които то е отчело в това отношение, Първоинстанционният съд намира за уместно да започне с разглеждане на втората част на второто правно основание.

По втората част на второто правно основание, изведена от явна грешка в преценката при определяне на получената помощ, която може да бъде взета предвид в обжалваното решение

Доводи на страните

35 Жалбоподателите изтъкват по същество, че Комисията е допуснала явна грешка в преценката с включването на сумата от 62 500 000 DEM, отпусната като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност, в общия размер на помощта, която KWW е получило за покриване единствено на загубите, свързани с договорите. При тези условия общият размер на помощта, получена за покриване на неговите оперативни загуби, свързани с договорите, бил по-нисък от размера на неговите отчетени действителни загуби и следователно KWW не е ползвало прекомерна помощ.

36 Най-напред жалбоподателите поддържат, че макар и помощта за конкурентоспособност да представлява оперативна помощ, тя все пак няма за цел да компенсира изключително загубите, свързани с договорите, както това произтичало от първото и второто решение за предоставяне на разрешение, както и от документите, за които Федерална република Германия е уведомила Комисията. Според жалбоподателите помощта за конкурентоспособност всъщност има за цел да позволи на корабостроителниците на територията на Общността да останат конкурентоспособни спрямо азиатските корабостроителници, ползващи субсидии, които са в състояние да нарушат конкуренцията на световния пазар на

корабостроенето. Обстоятелството, че размерът на помощта за конкурентоспособност е определен в зависимост от договорите за корабостроене, не означавало обаче, че отпускането на въпросната помощ зависи от загубите, които посочените договори можело да породят. Вследствие на това жалбоподателите твърдят, че KWW свободно можело да предназначи помощта за конкурентоспособност за други оперативни разходи, различни от загубите, породени от договорите.

37 Освен това в отговор на писмените въпроси на Първоинстанционния съд жалбоподателите отбелязват, че помощта за конкурентоспособност била разрешена в съответствие с член 4 от Директива 90/684 и с Насоките за отпускане на помощи за конкурентоспособността на корабостроителниците, установени в Германия върху територията, посочена в член 3 от Споразумението за обединение (Richtlinen für die Gewährung von Wettbeverbshilfen an Werften in der Bundesrepublik Deutschland auf dem in Artikel 3 des Einigungsvertrages genannten Gebiet, наричани по-нататък „германските насоки“) от 22 юли 1991 г. (*Bundesanzeiger* 1991 г., стр. 5153). Жалбоподателите поддържат, че посочените насоки били съобщени на Комисията и одобрени от нея. От тях следвало по-конкретно, че макар и отпускането на помощта за конкурентоспособност да зависи от това дали са сключени договори за корабостроене, тази помощ можело да бъде предназначена за оперативни разходи, различни от загубите, породени от посочените договори.

38 Накрая жалбоподателите претендират, че помощта за конкурентоспособност представлява предварително определена сума, която в никакъв случай не може да бъде предмет на възстановяване. От една страна, те отбелязват, че германските насоки предвиждали изрично, че отпуснатата помощ за конкурентоспособност не подлежи на връщане. От друга страна, те твърдят, че отпуснатата на KWW помощ за конкурентоспособност не била използвана за покриване на загубите, свързани с договорите, а от счетоводна гледна точка била предназначена за резервите на KWW, намалени от други оперативни разходи.

39 Комисията възразява, че тя не е допуснала грешка с включването на сумата на помощта, получена като помощ за конкурентоспособност, в общия размер на получените от KWW помощи за покриване на загубите, свързани с договорите, доколкото, както е установила в съображения 94—96 от обжалваното решение, помощта за конкурентоспособност, от една страна, била разрешена за покриване

на „загубите през периода на преструктуриране“, а от друга страна, била „вид приход“, който позволил на KWW да намали своите загуби, свързани с договорите, и следователно нуждата си от оперативна помощ.

40 Освен това в отговор на писмените и устните въпроси на Първоинстанционния съд Комисията изтъква, че помощта за конкурентоспособност е била предоставена в съответствие с член 4 от Директива 90/684 и че целта ѝ била да позволи на всички корабостроителници, намиращи се на територията на Общността, да се борят срещу нелоялната конкуренция, практикувана от някои азиатски страни, които субсидират намиращите се на тяхна територия корабостроителници. От една страна, Комисията уточнява в това отношение, че макар да не е било необходимо KWW да отчете загуби, свързани с договорите, за да може да се ползва от помощта за конкурентоспособност, това не променя факта, че тази помощ била изчислена в зависимост от продажната цена, определена във всеки сключен договор за корабостроене. Ето защо според Комисията отпускането на посочената помощ води до намаляване на загубите, свързани с договорите. От друга страна, Комисията счита, че помощта за конкурентоспособност трябва да бъде взета предвид в общия размер на помощите, отпуснати единствено за загубите, свързани с договорите, тъй като от писмо, което Федерална република Германия ѝ изпратила на 27 ноември 1992 г., произтичало, че KWW се съгласило да получи помощ в размер на 450 000 000 DEM за загубите, свързани с договорите, а не в размер на 569 600 000 DEM — както това първоначално било предвидено между THA и Kvaerner в хода на техните специални преговори — единствено поради обстоятелството че ще му бъде отпусната и помощ за конкурентоспособност за покриване на загубите, свързани с договорите.

Съображения на Първоинстанционния съд

41 Жалбоподателите изтъкват по същество, че Комисията е допуснала явна грешка в преценката с включването на сумата от 62 500 000 DEM, отпусната като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност, в общия размер на помощта, получена за покриване на загубите, свързани с договорите.

42 Според съдебната практика, за да се установи, че Комисията е допуснала явна грешка в преценката на фактите, с която може да се обоснове отмяната на обжалваното решение, представените от жалбоподателя доказателства трябва да

са достатъчни, за да лишат от правдоподобност преценките на фактите, възприети в разглежданото решение (Решение на Първоинстанционния съд от 12 декември 1996 г. по дело AIUFFASS и AKT/Комисия, T-380/94, Recueil, стр. II-2169, точка 59).

43 В конкретния случай в самото начало следва да се установи, че в обжалваното решение Комисията се обосновава на три етапа, за да стигне до заключението, че KWW е получило помощ в размер на 25 999 000 DEM, квалифицирана като прекомерна с оглед на размера на неговите действителни загуби, свързани с договорите.

44 Първо, след като напомня в съображения 13—19 от обжалваното решение различните елементи на помощи, разрешени по-конкретно с първото и второто решение за предоставяне на разрешение, в съображение 118 от обжалваното решение Комисията посочва, че се основава на доклада на експерт-счетоводителя на KWW относно използването на помощта до 31 декември 1995 г., съобщен от Федерална република Германия на Комисията на 9 юли 1996 г. (наричан понататък „доклада от 9 юли 1996 г.“), за да констатира, че KWW е получило следните помощи:

— 450 000 000 DEM за покриване на загубите, свързани с договорите,

— 62 500 000 DEM като компенсация за това, че KWW не е получило помощ за конкурентоспособност.

45 Що се отнася до сумата от 62 500 000 DEM, придобита като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност, от съображение 116 от обжалваното решение произтича, че Комисията е приела, че с първото и второто решение за предоставяне на разрешение била разрешена помощ за конкурентоспособност в общ размер на 73 000 000 DEM, но една част от посочената сума, или 10 500 000 DEM, в крайна сметка не била отпусната на KWW, а му била изплатена само сумата от 62 500 000 DEM.

46 Освен това Комисията отбелязва в съображения 91 и 117 от обжалваното решение, че не се наложило KWW да изпълнява някои договори, свързани с някои видове кораби („Kassettenschiffe“), и че в резултат то не получило никаква помощ за това. Ето защо Комисията посочва, че в обжалваното решение не е взела предвид разрешената от нея помощ до размера на сумата, съответстваща на посочените договори, а именно 34 600 000 DEM, която била част от общата оперативна помощ в размер от 617 100 000 DEM, разрешена във второто решение за предоставяне на разрешение.

47 Така в съображение 118 от обжалваното решение Комисията констатира, че „през периода на преструктуриране“ жалбоподателите са получили помощ в общ размер на 512 500 000 DEM, съответстващ на 450 000 000 DEM за покриване на загубите, свързани с договорите, и 62 500 000 DEM като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност.

48 Второ, в съображение 119 от обжалваното решение Комисията отбелязва, че размерът на действителните загуби, свързани с договорите на KWW, както следва от експертните доклади, предоставени ѝ от Федерална република Германия на 30 юни 1999 г., възлиза на 404 101 000 DEM.

49 Вследствие на това в съображение 120 от обжалваното решение Комисията счита, че KWW е получило помощ, надхвърляща размера на неговите действителни загуби, свързани с договорите, в размер на 108 399 000 DEM.

50 Трето, Комисията отбелязва в съображения 116 и 121 от обжалваното решение, че KWW не е получило сумата от 82 400 000 DEM като „оперативна помощ [която тя самата разрешила] за преструктурирането“, която съответствала на „заличаване на стари дългове“. При тези условия Комисията счита, че „компенсирането на прекомерна помощ за загуби, свързани с договори, с неполучена сума за оперативна помощ, изглежда съобразено с поетия от [нея] ангажимент в решенията за предоставяне на разрешение да гарантира, че бенефициерът получава само помощта, която е стриктно необходима за неговото преструктуриране“.

51 Вследствие на тази последна констатация Комисията стига до извода в съображение 121 от обжалваното решение, че от прекомерната помощ в размер на 108 399 000 DEM, която KWW е получило за загубите, свързани с договорите, трябва да се приспадне сумата от 82 400 000 DEM.

52 Така с оглед на трите констатации, според които KWW, първо, получило „през периода на преструктуриране“ помощ в общ размер на 512 500 000 DEM, второ, отчело действителни загуби, свързани с договорите, в общ размер на 404 101 000 DEM и, трето, не е ползвало помощ от 82 400 000 DEM, която била разрешена, в съображение 121 от обжалваното решение Комисията прави извода, че KWW е ползвало прекомерна помощ в размер на 25 999 000 DEM, чието възстановяване трябва да се разпореди.

53 При това положение, от една страна, следва да се отбележи, че в обжалваното решение Комисията приема, че сумата от 62 500 000 DEM, получена от KWW като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност, е част от помощите, които имали за цел и послужили за покриване на действителните загуби, свързани с договорите, и че посочената сума може да бъде предмет поне на частично възстановяване.

54 От друга страна, ако се предположи, че KWW е получило 450 000 000 DEM като помощ единствено за загубите, свързани с договорите, и както жалбоподателите претендират, че сумата от 62 500 000 DEM като помощ за конкурентоспособност не е трябвало да се взема предвид в обжалваното решение, то в този случай би следвало да се констатира, че Комисията е направила погрешен извод за съществуването на прекомерна помощ. Всъщност в подобна хипотеза след приспадане на неизплатената помощ от 82 400 000 DEM общият размер на помощта, получена за загубите, свързани с договорите, равен на 367 600 000 DEM, бил по-нисък от общия размер от 404 101 000 DEM, съответстващ на действителните загуби, отчетени от KWW в това отношение.

55 Следователно в светлината на направените констатации в точки 53 и 54 по-горе следва да се разгледа дали в конкретния случай Комисията е допуснала явна

грешка в преценката, като е взела предвид сумата 62 500 000 DEM, отпусната на KWW като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност, за да определи общия размер на помощта, която KWW е получило за покриване на загубите, свързани с договорите.

56 Първо, безспорно е, че помощта, разрешена за покриване на загубите, свързани с договорите, и помощта за конкурентоспособност спадат към категорията на оперативните помощи, предвидени в член 4, параграф 1 от Директива 90/684.

57 При все това, следва да се отбележи, че от първото и второто решение за предоставяне на разрешение, чиито релевантни откъси са посочени в точки 13 и 14 по-горе, произтича, че Комисията е направила ясно разграничение между помощта, предназначена за покриване на загубите, свързани с договорите, и помощта за конкурентоспособност. Действително, от една страна, посочените решения предвиждат съответно размер на „помощ за конкурентоспособност“ от 6 100 000 DEM и от 66 900 000 DEM, или общ размер от 73 000 000 DEM, като страните не оспорват обстоятелството, че само 62 500 000 DEM от него са били изплатени. Не е уточнено, че тази помощ трябвало да бъде предназначена за покриване на загубите, свързани с договорите. От друга страна, посочените решения предвиждат съответно помощ в размер на 11 700 000 DEM и на 46 600 000 DEM, за която е специално предвидено, че трябва да служи единствено „за покриване на част от загубите, произтичащи от договорите за корабостроене, подписани след 1 юли 1990 г.“

58 Освен това от разпоредбите на договора за придобиване, на които Комисията основава първото и второто решение за предоставяне на разрешение, споменати в точки 13 и 14 по-горе, произтича, че помощта, предвидена за загубите, свързани с договорите, се различава от тази, свързана с конкурентоспособността. От една страна, по силата на член 7, параграф 6 от договора за придобиване THA трябва да отпусне помощ в размер на „450 000 000 DEM, с цел през периода на преструктуриране да се финансират загубите […], които се дължат на липсата на производителност [на KWW] и на други загуби, свързани с неконкурентоспособността [към този момент] на [KWW]“. От друга страна, в съответствие с член 18, параграф 1 от посочения договор THA се задължила да плати сумата от 73 000 000 DEM на KWW, в случай че последното не получи помощта за корабостроенето. Също така в прогнозния план за изплащане на държавни помощи, приложен към договора за придобиване, за който Комисията е уведомена, сумите на помощта за конкурентоспособност са предвидени отделно от сумите за помощите за покриване на други оперативни загуби, включително свързаните с договорите.

59 Ето защо, макар и двете помощи — за покриване на загубите, свързани с договорите и за конкурентоспособност, да попадат в категорията на оперативните помощи, посочени в член 4, параграф 1 от Директива 90/684, това не променя факта, че в първото и второто решение за предоставяне на разрешение, в съответствие с документите, за които Федерална република Германия е уведомила Комисията, последната прави разграничение между посочените помощи, които трябва да имат различно предназначение, а именно, от една страна, покриване на загубите, свързани с договорите на KWW, а от друга страна, компенсиране на неконкурентоспособността на същото.

60 Второ, в решението от 10 февруари 1993 г., с което въз основа на член 4, параграф 1 от Директива 90/684 Комисията решава да не повдига възражения по отношение на внесените от германските власти изменения в схемата за помощ за конкурентоспособност в полза на всички германски корабостроителници, никъде не се споменава, че помощта за конкурентоспособност трябва да бъде предназначена изключително за покриване на загубите, свързани с договорите. Действително от посоченото решение произтича, че схемата за помощ за конкурентоспособност, за която Федерална република Германия е уведомила Комисията преди приемането на първото и второто решение за предоставяне на разрешение, има за цел да позволи на германските корабостроителници да останат конкурентоспособни, „когато се конкурират с корабостроителници в страни, които предоставят по-големи помощи за корабостроенето“, без обаче Комисията да уточнява за кои специфични загуби трябва да бъде предназначена помощта за конкурентоспособност.

61 Впрочем самата Комисия счита, че помощта за конкурентоспособност не цели задължително покриване на загубите, свързани с договорите.

62 От една страна, в своя отговор на писмените въпроси на Първоинстанционния съд относно схемата, приложима за помощта за конкурентоспособност, Комисията признава изрично, че „съгласно [член 4 от Директива 90/684] корабостроителниците [намиращи се на германска територия] могат да получат помощи [за конкурентоспособност], независимо дали разглежданият договор [за корабостроене] води до загуби“, че „[с] други думи не било необходимо да се понасят загуби, свързани с договор [за корабостроене], за да може да се ползва помощ [за конкурентоспособност]“, или още, в отговор на въпросите на Първоинстанционния съд на съдебното заседание, че „всеки би трябвало да може да получи тази помощ, независимо от факта дали търпи загуби или не“. Ето защо Комисията приема поне имплицитно, че не съществува причинно-следствена връзка между отпускането на помощ за конкурентоспо-

собност и това дали сключването на договорите поражда загуби. Следователно трябва да се отхвърли като неотносим доводът на Комисията, според който помощта за конкурентоспособност трябва да бъде предназначена за покриване на загубите, свързани с договорите, с мотива че посочената помощ била изчислена в зависимост от стойността на всеки сключен договор за корабостроене.

63 От друга страна, от член 3, параграф 1 от германските насоки произтича, че „помощ[та] за конкурентоспособност може да се предостави в случаите, когато поръчките за строителство и преустройство на [кораби] са окончателно договорени от германските корабостроителници между 1 юли 1990 г. и 31 декември 1993 г.“ Никъде в тези насоки обаче не се уточнява, че помощта за конкурентоспособност е трябвало да бъде предназначена единствено за покриване на загубите, свързани с договорите, но не и за други загуби, свързани с дейността на корабостроителниците. Освен това липсата на подобно споменаване е съобразена със самия предмет на помощта за конкурентоспособност, който както произтича от решението на Комисията от 10 февруари 1993 г. (вж. точка 10 по-горе), има за цел да позволи на всички европейски корабостроителници, а не само на корабостроителницата Warnow Werft, да се борят срещу практикуваната от някои азиатски страни конкуренция на световния пазар, при това независимо дали посочените корабостроителници отчитат загуби, свързани с договори за корабостроене.

64 В резултат на това следва да се констатира, че в съответствие с първото и второто решение за предоставяне на разрешение, с решението на Комисията от 10 февруари 1993 г., с германските насоки и със самия предмет на помощта за конкурентоспособност KWW не е било длъжно да предназначава посочената помощ за специфични разходи, каквито са загубите, свързани с договорите.

65 Трето, в доклада от 9 юли 1996 г. се посочва, че KWW действително е получило сумата от 62 500 000 DEM като компенсация за неполучената помощ за конкурентоспособност и че посочената помощ спада към оперативната помощ. Този доклад обаче не уточнява, че тази сума е имала за цел и действително е послужила за покриване на загубите, свързани с договорите. В това отношение е важно да се констатира, че Комисията не оспорва твърдението на жалбоподателите, според което сумата, която KWW е получило като компенсация за помощта за конкурентоспособност, е била предназначена от счетоводна гледна точка за резервите на KWW, а не за покриване на загубите, свързани с договорите.

66 Ето защо следва да се отбележи, че Комисията не може да се основава на доклада от 9 юли 1996 г., за да приеме, че помощта за конкурентоспособност действително е послужила за покриване на загубите, свързани с договорите.

67 Четвърто, следва да се подчертае, че в отговор на въпросите, поставени от Първоинстанционния съд на съдебното заседание, Комисията не е оспорила доводите на жалбоподателите, според които по същество KWW можело да използва помощта за конкурентоспособност за покриване на разходи, различни от тези, произтичащи от загубите, свързани с договорите.

68 Следователно от гореизложените констатации произтича, от една страна, че помощта за конкурентоспособност представлява оперативна помощ, чието предназначение KWW е можело свободно да определи, а от друга страна, че Комисията не е доказала, че посочената помощ е била действително предназначена от KWW за покриване на неговите загуби, свързани с договорите.

69 Поради това следва да се направи изводът, че Комисията е допуснала явна грешка в преценката, като е приела, че помощта за конкурентоспособност трябвало да бъде осчетоводена като помощ, отпусната на KWW за покриване единствено на загубите, свързани с договорите.

70 Изтъкнатите от Комисията доводи в това отношение не могат да бъдат приети.

71 Най-напред следва да се отхвърлят като неотносими доводите на Комисията, според които помощта за конкурентоспособност трябва да се вземе предвид при изчисляване на размера на помощта, отпусната за покриване на загубите, свързани с договорите, защото посочената помощ била част от общия размер на разрешената помощ „през периода на преструктуриране“ или защото тя представлявала „вид приход“, който позволил да се намали общият размер на оперативната помощ, отпусната на KWW. Действително тези доводи по никакъв начин не оборват констатациите, изложени в точки 68 и 69 по-горе.

72 Освен това трябва да се отхвърли като неотносим и доводът на Комисията, според който в рамките на водените от него специални преговори с THA за придобиването от KWW на корабостроителницата Warnow Werft, Kvaerner се съгласило KWW да получи за загубите, свързани с договорите, само 450 000 000 DEM, а не първоначално предвидените 569 600 000 DEM, само доколкото KWW би получило в допълнение помощта за конкурентоспособност. Действително, както това бе изложено в точка 68 по-горе, след като Комисията изрично разрешила на KWW да бъде отпусната помощ за конкурентоспособност, посочената помощ не може да се приравнява на помощта, отпусната на KWW за покриване единствено на загубите, свързани с договорите, която от своя страна трябва да бъде предмет на възстановяване в случай на прекомерно изплащане.

73 С оглед на гореизложените съображения обжалваното решение следва да се отмени, без да е необходимо Първоинстанционният съд да се произнася по първата част на второто правно основание, както и по другите правни основания, повдигнати от жалбоподателите.

По съдебните разноски

74 По смисъла на член 87, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

75 В конкретния случай, след като Комисията е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски в съответствие с исканията на жалбоподателите.

По изложените съображения

ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯТ СЪД (първи състав)

реши:

1) **Отменя Решение 2005/374/ЕО на Комисията от 20 октомври 2004 година относно държавната помощ, приведена в действие от Германия в полза на Kvaerner Warnow Werft.**

2) **Комисията понася направените от нея съдебни разноски и тези, направени от Aker Warnow Werft GmbH и Kvaerner ASA.**

Tiili Dehousse Wiszniewska-Białecka

Постановено в открито съдебно заседание в Люксембург на 10 март 2009 година.

Подписи